Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.12.1966, sp. zn. 5 Cz 161/66, ECLI:CZ:NS:1966:5.CZ.161.1966.1

Číslo: 45/1967

Právní věta: Nebyla-li známa čistá hodnota dědictví, stanoví se v řízení o žalobě o neplatnost závěti odměna advokáta za poskytování právní pomoci podle § 4 odst. 3 vyhl. min. sprav. č. 50/1965 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.12.1966

Spisová značka: 5 Cz 161/66

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odměna advokáta

Předpisy: 50/1965 Sb. § 4 odst. 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1967 sb. rozh.

Nebyla-li známa čistá hodnota dědictví, stanoví se v řízení o žalobě o neplatnost závěti odměna advokáta za poskytování právní pomoci podle § 4 odst. 3 vyhl. min. sprav. č. 50/1965 Sb.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. prosince 1966, 5 Cz 161/66.)

Státní notářství v Lounech projednávalo dědictví po R. B., zemřelém dne 8. 8. 1964; dědici zůstavitele ze závěti byli žalovaná a její manžel F. A.

V průběhu řízení o dědictví podal žalobce – jeden z sourozenců zůstavitele – proti žalované (nikoli také proti jejímu manželovi jako druhému dědici ze závěti) žalobu o určení neplatnosti závěti. V odůvodnění žaloby zdůraznil, že podle jeho názoru nebyl zůstavitel v době zřízení závěti vzhledem ke svému zdravotnímu stavu způsobilý k tomu, aby platně projevil svou vůli; uvedl také, že dědictví tvoří nemovitosti v hodnotě 43 676,78 Kčs a televizor zn. Carmen v hodnotě 3000 Kčs.

Okresní soud v Lounech žalobu zamítl a žalobci uložil povinnost, aby hradil náklady řízení žalované v celkové částce 4695 Kčs v měsíčních splátkách po 250 Kčs. Výši nákladů žalované určil – vedle hotových výloh 20 Kčs – s přihlédnutím k položce 17 sazebníku, připojeného k nař. min. spravedlnosti č. 115/1951 Sb. (advokátnímu tarifu). Za cenu uplatněného nároku ve smyslu položky 17 sazeb. považoval soud 46 676,78 Kčs, tj. žalobcem udanou obecnou cenu majetku zůstavitele.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudek soudu prvého stupně potvrdil (včetně výroku o nákladech řízení) a žalobci uložil povinnost, aby hradil také náklady odvolacího řízení žalované v celkové částce 1360 Kčs; výši těchto nákladů žalované určil soud druhého stupně – opět vedle hotových výloh 20 Kčs – s přihlédnutím k položce 26 sazebníku, připojeného k vyhl. min. spravedlnosti č. 50/1965 Sb. (novému advokátnímu tarifu). Za cenu uplatněného práva ve smyslu položky 26 sazebníku považoval soud druhého stupně stejně jako dříve soud prvého stupně 46 676,78 Kčs, tj. žalobcem udanou obecnou cenu majetku zůstavitele.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutími soudů obou stupňů o nákladech řízení byl porušen zákon a v tomto rozsahu obě rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Podle § 4 odst. 1 nař. min. spravedlnosti č. 115/1951 Sb. se určovala odměna za úkon právní pomoci poskytované advokátní poradnou podle druhu věci, které se úkon týkal; šlo-li o věc penězi určenou nebo ocenitelnou, byla rozhodující též (nestanovil-li sazebník něco jiného) cena věci v době úkonu. V případech, v nichž nebylo možno cenu věci stanovit, se předpokládala cena 3000 Kčs (§ 4 odst. 3 cit. nař.).

Také podle § 4 odst. 1 vyhl. min. spravedlnosti č. 50/1965 Sb. se určuje odměna za poskytování právní pomoci podle druhu věci, jíž se úkon týká, popř. – u věci penězi ocenitelné – podle druhu věci, jíž se úkon týká, a její ceny. Nelze-li cenu věci vyjádřit v penězích nebo lze-li ji zjistit jen s nepoměrnými obtížemi, předpokládá se cena 3000 Kčs (§ 4 odst. 3 cit. vyhl.).

V tomto případě nepředstavovala žalobcem udaná obecná cena majetku zůstavitele cenu uplatněného nároku (práva); vzhledem k neznalosti výše dluhů nebyla známa čistá hodnota dědictví, nebylo známo, co by žalobce z dědictví nabyl za předpokladu úspěchu jeho žaloby o určení neplatnosti závěti atp. Z toho plyne, že šlo o případ, kdy měly soudy při určování odměny za poskytování právní pomoci – v zájmu určení výše nákladů žalované, k jejichž náhradě je žalobce povinen podle § 142 odst. 1, § 224 odst. 1 o. s. ř. – vycházet z předpokládané ceny věci 3000 Kčs ve smyslu § 4 odst. 3 nař. min. spravedlnosti č. 115/1951 Sb., popř. § 4 odst. 3 vyhl. min. spravedlnosti č. 50/1965 Sb.

Soudy obou stupňů, které postupovaly jiným způsobem, porušily zákon v ustanoveních § 4 odst. 1 a 3 nař. min. spravedlnosti č. 115/1951 Sb. i § 4 odst. 1 a 3 vyhl. min. spravedlnosti č. 50/1965 Sb. (soud druhého stupně).